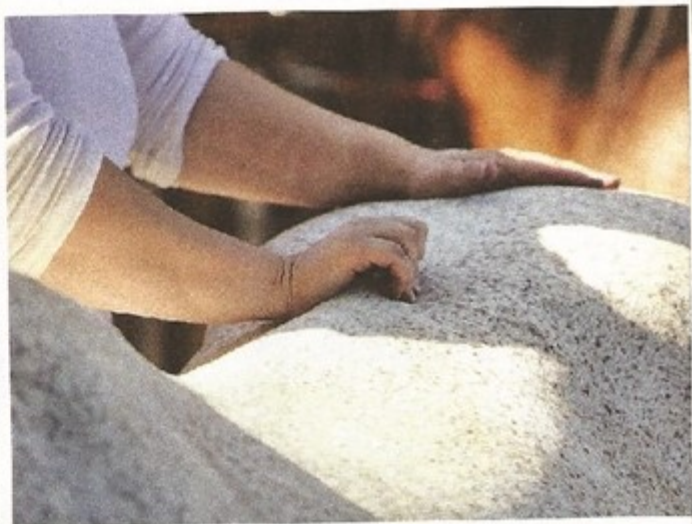

KDYŽ JDE KŮŇ NA FYZIOTERAPII...

Ve čtvrtek dostihový hnědák kulhal a nikdo nevěřil, že v sobotu pojede Velkou cenu. Chvíli na něm pracovala chiropraktička, a on cenu dokonce vyhrál... Žádná pohádka, realita! I koně mají své kouzelné maséry.

VYŠETŘENÍ... Začíná se koňskou hlavou a jde pomalu po páteři směrem k „zádli“. Kousek po kousku, obratel po obratli. To žádá trpělivost zvířete, ale mnohem více pak soustředění a fyzickou kondici fyzioterapeutky. To přesto, že už má různé grify.

IN7ERCE

ROZKLÁDACÍ

NASTAVITELNÉ PODRUČKY

S ÚLOŽNÝM PROSTOREM

SEDACÍ SOUPRAVY
dokonalé pohodlí pro celou rodinu

kika

NA KOSTKU!

Aby Monika dosáhla na koňský hřbet a pohodlně jej obsáhla celý, používá polystyrenovou kostku. Je bezpečná a lehce přenosná. Ale v zimě to chce opatrnost.

Na dvoře selského stavení v Machnině u Liberce postávají ve stínu stromu dva koně. Bělouši i hnědky sem tam nervózně pootočí hlavu k vratům, odeženu dotírající hmyz ocasem. Letní pátek, něco po desáté a už přes 24 °C. „Kdo půjde první? Stáří má přednost... Tak se s ním projďte,“ velí po příjezdu do statku Monika Plachá a obrací se k majitelce třiatřicetiletého koňského seniora. Energická, ale vlnitá fyzioterapeutka a chiropraktička koní přijela po dohodě s klientkami hlavně na preventivní prohlídku. Jejich svěvěnce zná, už jim pomáhala.

Ordinace pod širákem

Bělouš Nashville navzdory věku stále vozí majitelku na drobné vyjížďky. „Jezdíme na pohodu, žádné násilí. V horku vůbec,“ říká ona a vede koně směrem ze dvora, pak se otáčejí a vše pomalu opakují znovu. Jsou bedlivě sledováni odborníci, která už z pohybu při chůzi či běhu pozná, kde zvíře co tíží, jakou část těla má v tenzi, zda netrpí nevhodným sedlem, nadměrnou námahou... Jako u lidí. Jen je mylné si představit, že sympatická brunetka poté začne s pětiset-

kilovými pacienty praktikovat třeba Vojtovu metodu a různé je pokládat a přetáčet.

„U toho konika je vidět, že zadními nohama dělá menší krůčky a je trochu křečovitě stažený. Je to i tím, že zadní nemá podkované a špatně se mu chodí po tvrdém podkladu,“ ukazuje odbornice na betonové podloží dvora.

Z auta pak Monika přináší vyšetřovací stoličku – vyšší kostku z tvrzeného polystyrenu. Na ni si stoupá, aby pohodlně obsáhla celý koňský hřbet, hlavu i zadek; ty kontroluje a napravuje pouze rukama. Kostka je z měkkého materiálu proto, aby se kůň, který by do ní kopl, nezranil. Ona padat umí...

Fyzioterapeutka a chiropraktička v jedné osobě pacienta hladí a potom vyšetřuje. Začíná hlavou a čelistním kloubem. Koňskou hlavu za uzdičku natáčí postupně doprava, pak doleva.

Zlaté „šátrací“ ruce

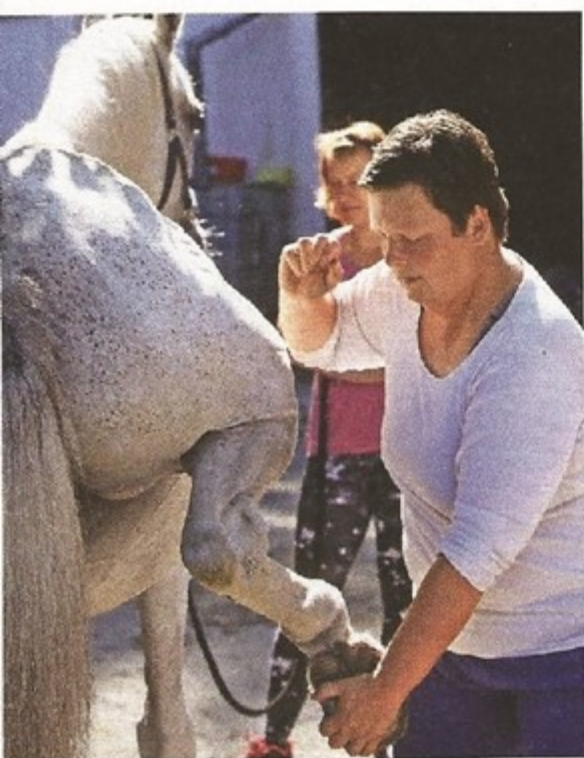
„V mé gesci je zlepšit a obnovit hybnost kloubů a svalů,“ míní a pomalu promačkává i uvolňuje koni krční páteř, obratel po obratli. On stojí, ani se nehne. Je mu masáž příjemná jako ta jemná našinci? „Má-li kůň problémy po větším pádu, po zranění od stájového kolegy, pak mu tohle vyšetření nemusí být moc příjemné a bolí ho. Pokud jim jen odstraňuji drobné svalové spasmy a chronické blokády,

přináší mu okamžitou úlevu,“ podotýká Monika z výšky více než metr nad zemí. V rychlosti je chiropraxe úžasná. Nicméně zvíře netuší, že ho čeká úleva. „Mám uklidňovací cviky a hmaty pro nervózní jedince,“ oponuje usměvavá dáma, která vystudovala rehabilitaci a pomáhala lidem. Jenže si koupila koně a... Deset let už léčí zejména koně a psy; má na to mezinárodní certifikát. Jako první z Čech vystudovala ve Velké Británii a Švédsku náročný kurz zaměřený na rehabilitační masáže koní, chiropraxi a jejich kinesio-taping – ten absolvovala u Leea Clarka, fyzioterapeuta britské jezdecké reprezentace.

„Je to klidný koník, který na svůj věk, v němž pracuje pod sedlem, vypadá parádně. Možná bych mu nakovala zadní, je vidět, že tenhle stav mu není příjemný,“ podotkne k majitelce. Sama se umí vcítit i do koňské povahy, pozná, kde a u koho bude problém. Přesto dává pozor stále. I u zvířat relativně hodných. Kde má kůň Achillovu patu? Prostor kolem jeho zadních nohou není úplně bezpečný;

JISTOTA. I když Moniku a její vyšetřovací metody koně vesměs plně akceptují, jsou chvíle, kdy je namístě blízkost jejich majitele...

HNĚDKA MODELKA. Součástí zdravotní kontroly je i správné nasazení sedla a jeho kvalita. Špatné dokáže koni časem ublížit.

při vyšetření a manipulaci s bederní částí páteře, kříže a pánve hrozí, že vykopne právě zadní... Fyzioterapeutka tlačí na pravou stranu pozadí a bělouš popostoupí. „Na pravé straně v oblasti křížové kosti koník reaguje víc, budeme ji muset srovnat. Pro takové výchylky stačí, aby někde špatně našlápl nebo mu podklouzla noha,“ naznačí Monika. Srovnala vše, bez hrubé síly, širokým grifem. Jen ve zvířeti cosi slyšitelně luplo. Po další zkoušce Nashville na omak pravé strany zadku už necaguje, je v pořádku.

Představa o hrubé síle se liší: u koně, jemuž se posunula křížová kost o několik centimetrů, to jednou znamenalo jedenáct přitlačení a více než hodina práce, než nastal stoprocentní úspěch.

Omakáno, vyléčeno! Další...

Uběhlo pětadvacet minut. Za ně Monika srovnala koni dva nálezy na hrudníku i krční páteř – hůře otáčel hlavu na levou stranu, ohebnost měl výrazně horší. Na vině je i věk, artróza nemíjí ani koně. I když tomuto kupuje

„panička“ vitaminy na klouby, zdravě ho krmí. Teplota roste. Bělouš by se už rád prošel... Může, je napraven. „Páneve se ještě rozpohybuje, teď bych ho nechala ve výběhu ve stínu a dva dny ve větším klidu,“ radí Monika majitelce bělouše, která zná svého svěřence už od jeho čtyř let. Terapeutku mu prvně dopřála před deseti roky – po pádu začal kulhat. Kouzelné ruce mu pomohly. Tehdy i teď. Po tomto zásahu by měl „vydržet“ do podzimu. A cena vyšetření? Odvíjí se od vzdálenosti, z jaké záchrana přijede, a náročnosti

zákroku. Tady je to necelých tisíc korun. Pro většinu majitelů koní je ale platba v porovnání s tím, co získají, úsměvná.

Kůň s chováním aristokrata si mění post s jedenáctiletou hnědou kolegyní, jež byla zatím v „čekárně“ o podál. Její majitelka Šárka Kopřivová hlásí diagnózu: „Než jsem ji koupila, měla v pěti letech přetržený sval na levé zadní noze. Údajně ji nakopl jiný kůň. Je to jakž takž zaléčené, ale dál pokulhává – nelepší se, ale ani nezhoršuje...“ K naprostému uzdravení je třeba operace, ovšem nikdo

INZERCE

KUCHYŇSKÉ STUDIO

srdce rodinného života

-50%
na kuchyně
na míru

nokte KUCHYŇ vito

Sleva z dosavadních prodejních cen.

3D
PLÁNOVÁNÍ
ZDARMA

DOPRAVA
A MONTÁŽ
1 Kč

VESTAVNÉ
KUCHYŇSKÉ
SPOTŘEBIČE

* více na kuchyno.kika.cz

nezaručí, že pomůže. Navíc není levná, proto sympatická učitelka volí od šesti let své „holky“ pravidelné návštěvy u koňské fyzioterapeutky, aby nezanedbala případné blokády. Jezdí jen rekreačně.

Udělaná hnědka, jež miluje běh, se předvádí jako modelka. S handicapem si poradila vytvořením vlastního pohybového vzorce, pro život jí tohle zatím nevadí. „Hezky se ohýbá na levou ruku, ale na pravou se jí nechce. Hned vrací hlavu zpátky, tam něco... Je vidět, že se jedná o druhý krční obratel,“ ukazuje při vyšetření fyzioterapeutka na zbytnělé svalstvo, když kobylce manipuluje s hla-

pot čtyřnožců. Změna kování či strouhání kopyt se nezřídka projeví až daleko nahore – u trapézových svalů! Kove se zhruba po sedmi týdnech, tady to bude chtít změnu.

Když začne vyšetřování z kostky, zazní další resumé: problém v podsedlové části. „Zkuste jí dát sedlo,“ žádá odbornice. Nevhodné sedlo, jeho špatná přilnavost ke hřbetu, jiný rozměr – to vede také postupem času k chronickým komplikacím. „Sedlo by bylo dobré mírně ‚přecpat‘, ona asi trochu přibrala, že? Tomu je dobré sedlo přizpůsobit,“ radí specialistka. A dodává, že pro zceštíhlení musí

„Pokud koni jen odstraňují drobné svalové spasmy a chronické blokády, přináší mu to okamžitou úlevu...“

vou. Napravit to lze. A jsou i hypotézy, jak k defektu mohla hnědka přijít: příčinou je špatné uvázání, její špatný odskok, cuknutí, utržení z úvaziště... Jinak má krásný hřbet, pravidelnou stavbu těla, je zdravě osvalená. Elegance vyniká na slunci dvojnásob.

Vzhůru do vyšetřovny

„Nohu...“ chytá Monika hnědčinu pravou přední a postupně ji protahuje a napíná dopředu. To se kobylce nelíbí. Znervózňela. Odbornice na koňskou tělesnou konstrukci se okamžitě dívá na podkovy: „Kopyta jsou nějaká kratší, má z nich takové špalíčky.“ Šárka připouští, že mají nového kováře; ani ona si není výsledkem moc jistá. Od té doby totiž kobylka své nohy až moc často okukuje, ryje čumákem do země, něco není, jak má... Pro laika to jsou možná „drobnosti“, mohou však koni přinést pohybové komplikace. Kování je navíc základ! Od něho a kopyt se odvíjí řada pohybových tram-

hnědka buď dostat přidáno v pohybu, nebo být směrována do spásnějšího výběhu, či přijímat v jídle prvky, které odbourávají tuk. Kontrola českého teplokrevníka končí. „Na léto by měla trochu klesnout na váze, teď před zimou bych ji hladu netrápila, ona je taková bytelnější a při své povaze by trpěla,“ usmívá se Monika a jde si umýt ruce. Vzdor čistým šlím a hřbetům koní je měla od pečlivého prohmatávání skoro černé. Uběhla hodina a půl.

Klientela po celé vlasti

Slunce páli naplno. To je asi lepší než zima a mráz. Vyšetřuje se vždy venku, případně ve stáji, a když jsou závěje sněhu či ledovka a teplota hluboce pod nulou, je ordinování komplikované. Nicméně, právě za těch podmínek je často potřeba rovnat koním pánev, protože jim to klouže a sem tam ujedne... Někdy si zablokují páteř i špatným vyvážením v boxu.

Před polednem se jedna z žadaných českých fyzioterapeutek a chiropraktiček koní balí a míří dál. Klient číslo tři čeká v 84 kilometrů vzdálených Vidonicích u Nové Paky. Jede se.

Monika vyšetřuje po celém Česku a má pacienty také v zahraničí. Pomáhá koním běžným i závodním. Velkým i těm malým. Dlužno dodat, že k té práci ji před deseti lety přivedl také kůň. Její vlastní.

Elegantní hnědka seniorka je teď ustájena u Nové Paky, kde Monika s manželem bydlí a kde založili vzdělávací centrum pro majitele zvířat – Služby pro zvířata. „Začínáme od září pro chovatele koní i psů a koček zajišťovat pravidelné multi-tematické semináře nejen o jejich rehabilitaci, ale i o zdravé stravě, o léčebných postupech a metodách, k tomu připojujeme reálné ukázky na našich koních a jsme schopni zajistit i rekonvalescenční pobyty koní u nás,“ ukazuje při „mezizastávce“ doma na fungl nové boxy k ustájení i na část statku určenou pro edukaci. Krásné a klidné obydlí vzniklo díky celkové rekonstrukci za necelý rok. Tady je Moničino zázemí.

Mužný skokan v bílém

Cedule hlásí Vidonice. Od domku v kopci přicházejí na cestu dva retrívři, mourovaté kotě a nakonec vysoký bílý hřebec s majitelkou.

„Něco má s pravou zadní nohou, nechodí na ní čistě, ale

není na ní nic vidět. Při běžné práci nebo v terénu se to nepozná, ale při vyseďování na kruhu už jo. Tam jsem to odhalila,“ říká blondýnka a hladí bělouše, s nímž jezdí parkur, bezudidlové závody... Možná problém tíží koně už od loňska, ale přesné určení je složité. „Čekala jsem, zda se pohyb nezhorší, nebo naopak,“ vysvětluje, zatímco hřebec si odírkne.

Začíná diagnostikování. Majitelka se s koněm projde po rovné cestě do mírného kopečka. Jednou, dvakrát... Jednou se

SKOKAN S VOLNÝM KOLENEM. Hřebec se po fyzioterapii částečně ulevilo, ale k dosažení ideálu by potřeboval ortopedické kování.

Majitelé koní jsou skvělí i šílení

Masáže pro koně, fyzioterapie pro koně... Móda, nebo nutnost? Nutnost. I když staří veterináři nové trendy někdy haní, většina je vítá. Vítají je i majitelé zvířat. „Většina jsou ti, kdo těch služeb využívají rozumně, pak existují i ti, kteří shánějí chiropraktika bez rozmyslu na každou maličkost. To je běžné, ale mnohé obavy chápu. Ale když mě někdo volá na Štědrý den v šest večer, že musím nutně přijet, protože kůň hrozně kulhá, já tam vyrazím a poté zjistím, že už kulhá od října, to mě rozzlobí,“ přiznává Monika Plachá. Žena, která se setkala s různými chovateli a majiteli koní. „Někteří mají pocit, že vyšetřuji moc dlouho, další, že moc krátce, jiní mají pocit, že masáže udělám z valacha kobyliku,“ krčí rameny odbornice, která má v rukou dokonalý cit i cvik a denně je jimi schopna napravit na devět koní. Ideální počet je ale pět, aby se mohla dostatečně věnovat každému. A pomáhá i psům. „Ano, volali mě i k oslíkovi, ke koze...“ dodá milovnice anatomie a kostí. Nejvděčnější klienti? Všichni, kterým záleží na zdraví jejich zvířat. Ale obecně mladší a střední věková kategorie majitelů koní. Staří koňáci a sedláci na tyto metody většinou nevěří. Každopádně závodníci tuto profesi oceňují, stejně jako malé holky, jimž jejich milovaný poník ochořl.

TOUTO KRÁSKOU VŠE ZAČALO.

Moničini koníci bydlí v nových boxech za umně opraveným statkem, kde žije i její manžel, dítě, pár psů, kočka...

točí prudce na pravou, jednou na levou nohu. Zbývá naklusat. Fyzioterapeutka mlčí, pokyvuje hlavou a čeká.

„Při naklusání se záď hýbe dobře, obě poloviny se v bedrech a kříži hezky převalují, ale pravá bederní jde níž,“ pronese a už je na vyšetřovací kostce. Osmiletý hřebec stojí. Promačkávání páteře ani žeber mu není proti srsti. Do loňska chodil „bos“, letos je okován prvně.

„Tak mi dej nohu, zlato,“ žádá koně Monika a on, jako by rozuměl, jí vychází vstříc. Protáhnou přední i zadní. Blíží se neuvěřitelně rychlé resumé. Odborný výklad je převeden do laičtější formy; kůň má posunutou křížovou kost, což se mu mohlo stát špatným pohybem v terénu, možná při přepravě. Pružnost záde je tím omezena, pravá strana špatně pruží a je i bolestivá. „Podívejte na kolenní kloub pravé zadní nohy. Když chytnu za česku, je vidět, jak je volná. Musí se mu zákonitě chodit špatně z kopce a při otáčení na místě ji sune,“ uka-

zuje fyzioterapeutka a mírně vytáčí koni pravou zadní do strany. Po špatném kroku či skoku se zvířeti pravděpodobně rozvolnily kolenní vazy.

Co lze dělat? Dáma se slušnou fyzickou vystoupí opět na „trůn“ a po pár minutách koni rovná křížovou kost. Jedna komplikace pominula, ale... „Na koleno lze doporučit jako konzervativní léčbu nitrožilní chondroprotektiva, pak je nutná klusová práce v kopcích a na přechodnou dobu ortopedické nakování na zadní nohu,“ naznačuje, jak pomoci. Ortopedické okování se dělá tím, že kovář zvedne vnější stranu podkůvek o pár milimetrů, čímž se koleno zafixuje. Ideálně se to musí několikrát opakovat, podle potřeby. Kolenní kloub se u koní léčí dlouhodobě, úpravou managementu a klidovým režimem.

Kastrace nebude, neboj

Hřebec se po třiceti minutách začíná nudit a zjevně myslí na opačné pohlaví, na což maji-

telka reaguje slovy, že hocha má od hříběte a svého sportovce vykastrovat nedá. Bělouš dostává šanci chutě rozchodit; musí se zkusit, nakolik masáž pomohla. Kříž je srovnán. Ač hřebec, tenhle je klidás – žádné ošívání, kopání. Možná je to tím, že obecněji zvířata přijímají ženy coby ošetřovatelky lépe než muže. „Neklidnější je třeba valach než kobykla. Stejně jako muži snášejí bolest hůře. Temperamentnější jsou plnokrevníci, závodní koně, ale dá se říci, že nechce-li se nechat zvíře ošetřit, je to dáno spíše jeho zkušenostmi s člověkem než původem,“ odpovídá fyzioterapeutka mezi vyšetřením na to, které plemeno se lidské – byť pomocné – ruky nejvíce bojí.

Přichází otázka na běloušovo sedlo. Možná i to je meritum věci! Shání se mu totiž nové, staré je oježděné a majitelka zkusí různé varianty – teď to bez kostry. Sedlo má kůň na zádech. „A... Na něj je moc dlouhé, v místech, kde končí,

byste vy už neměla jako jezdec sedět, tohle není dobré,“ hodnotí odbornice a okukuje i sedlo staré – z jejího pohledu délkou vyhovuje, ale koně asi tlačí za lopatkami a je tvrdé. Kdyby na něm sedával silnější jezdec, měl by býval koník kolem kohoutku a hrudníku více potíží. „Sedlo napasujte nové nebo komisní, a kdybyste nesehnala odborného kováře, napište,“ loučí se zdravotnice bez bílého pláště. I zde mise končí, na hodinkách 14 hodin. Ještě pohladit spořádaného pacienta a následuje Bělá pod Bezdězem. Z Vidonic osmdesát kilometrů. Tam čekají pacienti dva. Moničin kalendář bývá naplněn návštěvami denně. Je žádaná... To těší, současně zavazuje a zejména v jezdecké sezóně zaměstnává od rána do večera. Každý rok najede po svých pacientech přes 100 tisíc kilometrů.

smrglova@instinkt-online.cz

